שני שעירי פרק שישי יומא סג.

מסורת הש"ס

ג) [פסחים סב. ע"ש], כ) זבחים קיב:, ג) [הגה שרש"י כתן וכזבחים כתב דלא גרסי' מכל מקום כתב התוי"ט דאין למחוק וע"ש הטעם], ד) [זבחים ד' קיד:], ה) [דף קיד:].

תורה אור השלם

ו. איש איש מבית ישראל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַّחֲנֶה: וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיְ לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְיָ דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ:
ויקרא יז ג-ד

מוסף רש"י

מחוסר זמן. שאמרנו פטור, בין בגופו בין בבעלים. כין שהוא מחוסר זמן בגופו כין שהוא מחוסר זמן בבעלים, שלא הגיע זמן הבעלים להקריב קרבנותיהם (זבחים קיב:). שהקריבו. כתוך ימי פטרן, וילדת כתוך מלאת (שם). פטורין. שאין מתקבלין בפנים לא לחובה ולא לנדבה (שם). עולותיהן. דוב וזבה שוף וילודת בהמה, חייבין. שהי מתקבלות בפנים נדבה לשמן (שם). ואמר רב חלקיה. לאחשם קאי ולא אחטאת, דאילו חטאת פטולה שלא לשמו בפנים (שם קיד:), לא שנו. דפטור כתוך, אלא לשמו. ואפילו אחטאת, דבהאי שעה אינו מתקבל עכשיו בפנים, אבל שלא לשמו. כגון בשם עולה, ובשם זה הוא ראוי לבא לפנים, דכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין חוץ מן הפסח והחטאת (שם).

תוס' ישנים

מהיה לעכב אמאי איצטריך לעיל פרק טרף בקלפי (דף מא:) זאת לעכב מצורע עשיר שהביא קרבן עני מתהיה נפקא ואומר רבי דקסבר הוא כיון דעני הם דחמנא עליה להביא קרבן עני יכול דנם זה ה) (ויבין) כן דהוה מרבה ליה מתורת לחבי איצטריך זאת למעוטי: גבי תמידין כו'. הקשה ה"ר אלחנן הא כתיב בשל שחרית אחד המיוחד שבעדרו כדדרשינן לעיל שבנקר יקח המוכחר שבלבבת הטלאים אם כן אינו שוין יש לומר ה"ר דאם יקנה מעבד אחד שני תמידין יקח שנים מוכחרין שבעדר ולעולם מוכחרין בשינן וחוין זה מה: ומנין שאע"פ שאין שוין כשרין כו'. תימה הכא נמי עיכובא מ"ל דאיצטריך קרא למעוטי כדפרכינן לעיל גבי שני שעירי ותירץ ה"ר יוסף כיון דמסלקינא ליה בקושיא אחריתי לא חש להקשות על דרשה זו: שנים ליום כנגד היום. וא"ת בלא שנים נמי הוה מלי למיכתב תמידים ליום דמשמע שעיר מיהיה שייהם כנגד היום ותירץ ה"ר יוסף דהוה אמינא דלא קפיד אלא בתמיד של שחר דוקא שהוא אחלא עבודת היום והוא עם זריחת השמש אבל בין הערבים לא הכי מתיב שנים: מיבעי ליה לכתובת שנים ליום כו'. וכבר כבר אתא לדרשה אחריתי: על טבעת שניה. פירש רש"י הטעם לפי שהראשונה מפייעתו לאחרו כה רבלי הבהמה יקפיד לה"ר אלחנן שאין זו סברא שיהפכו רבליה כלפי המזבח אלא חוץ לזמנה שתא רבינן בבלים כדאמר לעיל מיהו הך קושיא אינה אלא א"כ היו הטבעות ממוזגות למערב השמש קדרים כמו ששניהו במסכת מדות אבל אם היו מלפון לדרום מכל מקום הוי ראשו כלפי מזבח ורבי נראה לפרש לעמוד שתא הייבו בלפי המזבח לפי שבל הטבעת ראשונה מלבל טתל המזבח וכן פי' ה"ר יוסף: עד שלא הגריל עליהם חייב על שניהם. תימה לרבי מדאמר בפרק בתרא דזבחים (דף קיב.) דממעטא הכא בפמשנה פרק חטאת המשתלח מקרא דאל פתח אהל מועד שאין ראוין לפתח אהל מועד ופריך בגמ' ושעיר המשתלח לא ראוי לפתח אהל מועד והתניא אי קרבן כו' כראיתא בגרייתא לקמן דקתני ולא אינא שעיר המשתלח שהוא ראוי לפתח אהל מועד תלמוד לומר לה' להוציא שעיר המשתלח ומשני כאן קודם הגרלה כאן לאחר הגרלה ודאי אינו ראוי לפתח אהל מועד ג) מכל מקום) קודם הגרלה אינו ממעטו אלא מלה' דאהני לפתח אהל מועד כדי להגריל עליו והכא משמע דקודם הגרלה חייב על שניהם ולא ממעטו מלה' ואם כל ג) (הפסט) דלשם קשה לרבי היכי ממעטו מלה' מין שאינו מכוונו שלא יהא לה' ואי מספיקא פטרת ליה גם שעיר של שם נמי יפטור מהאי טעמא קודם הגרלה ואהם משמע דלא פטר אלא שעיר המשתלח לחוד מיהו כהא איכא לאימר שאין לי להזכיר של שם אלא קשה משמעתין דהכא דמחייבין עליהם מחוץ קודם הגרלה ואומר

ז א ב מי' פי"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה יב:
ח ג ד שם הלכה ט:

עין משפט נר מצוה

רבינו חננאל

קודם פתיחת דלתות ההיכל (פטולין הן) [פטור], שנאמר ושחטו פתח אהל מועד בזמן שהוא פתוח ולא בזמן שההיכל נעול, ומחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי. ומקשינן מי אית ליה לרב חסדא הואיל, והא הוא דאמר פסח ששחטו בשאר ימות השנה לשמו ראוי שלא לשום פסח אלא לשום שלמים בפנים. ודחי פסח בעי עקירה משום פסח לשום שלמים, ומחוסר עקירה כמחוסר מעשה דמי. פסח ששחטו (בחוץ) בשאר ימות השנה בין לשמו בין שלא לשמו,רב אשי מתני חייב, ואקשינן עליה ואפ' על שמו, והתנן בשחיטת קדשים פרק פרת חטאת מחוסר זמן בין בגופו בין בבעלים, איזהו מחוסר זמן בבעלים הזב והזבה הילדת והמצורע שהקריבו חטאתם ואשמם בחוץ פטורין. עולותיהם ושלמיהם בחוץ חייבין. ומקשה עליה בגמ' והני בני אשמות נינהו, אמר זעירי תני מצורע בהדייהו. תוב אקשינן הני בני שלמים נינהו,(ו) אמר רב ששת תני נזיר בהדייהו. דזעירי קבעוה תנאי ותנו בהדייהו במשנה הזב והזבה והילדת והמצורע כמו שאמר זעירי. אבל נזיר לא קבעוהו במשנה כמו שאמר רב ששת, אע"ג דהיא כרב ששת. קתני מיהא חטאתם בחוץ פטורין, ואמר רב חלקיה בר טובי לא שנו שהוא פטור אלא השוחט לשמה בחוץ אבל השוחט שלא לשמו בחוץ חייב, הואיל וראוי שלא לשמו בפנים, כדתנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמו כשרין אלא שלא עלו לבעלים לשום חובה. אמאי, אפי' לשמן בחוץ יהא חייב הואיל וראוי שלא לשמו בפנים. ודחי הכי השתא התם בעי עקירה ומחוסר עקירה כמחוסר מעשה דמי, משום הכי לא תני לשמו בחוץ חייב הואיל וראוי שלא לשמו בפנים, אבל פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא ולא בעי עקירה. רב אשי מתני חייב כדאמרן. רב זעירה מדיפתי מתני פסח בשאר ימות השנה בין לשמו בין שלא לשמו פטור, קסבר פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה ועקירת חוץ ששחטו שלא לשמו פטור, אבל פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא ולא בעי עקירה. ופליגא עליה דרב חלקיה בר טובי דאמר לא שנו שפטור אלא בשוחט לשמו אבל בשוחט שלא לשמו בחוץ חייב, הנה עקירת חוץ עקירה היא. ושניהן הא דרב חלקיה כגון ששחט שלא לשמו מעוט סימנים בחוץ ונפר רובו בפנים משום דלא עקירת חוץ הוא. משהגריל עליהן שחטן בחוץ. חייב על שם ופטור על של עזאזל, דלא קרינא ביה לה'. ת"ר ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן.

ו) כ"ה הלשון בגמ' דזבחים דף ק"ד ע"ב ע"ש.

שלמים ששחטן בחוץ קודם פתיחת דלתות ההיכל פטור. תימה דלא"כ יומן פרק השוחט והמעלה (זבחים דף ק:) המעלה בזמן הזה בחוץ חייב ואמאי הא אינו לאו אל פתח אהל מועד כיון דנהרס המזבח דאפי' נפסח המזבח אמרי' בפ' קדשי קדשים (שם עט. ודף סב.) כל הקדשים שנשחטו שם פסולין והוה ליה מחוסר זמן ואפילו מחוסר פתיחת דלתות פטור כל שכן בתרא דזבחים (דף קיב:) אותו ואת בנו ומחוסר זמן בחוץ אפילו לא תעשה אין בו לרבנן דרבי שמעון ועוד אמרינן בפ"ק דע"ז (דף יג.) אם הקדים והערין והמרים בזמן הזה בהמה מעקר ופרין ונשחטיה מישחט ופירש רש"י משום שחוטי חוץ ליכא דנקדשי בדק הבית מיירי ולא נהירא לר"י דאם כן פרין ונשוייה גיפטור' היכי משני מפני שמעטיו מוס בקדשים אלא מפרש ר"י דמיירי בקדשי מזבח ולא מחייב משום שחוטי חוץ דהוה ליה מחוסר זמן ודומה לומר דהיא דמסכת ע"ג אתיא כמאן דאמר הומרו הבמות חדא דמנא ליה לאוקמי כמאן דאמר הומרו הבמות כדי להקשות ונשחטיה מישחט כיון דלמאן דאמר לא הומרו לא קשיא ועוד דהא סתם מתניתין היא בפרק בתרא דזבחים (דף קיב:) דילודים אין אחריה היתר וגמרא פריך מינה למ"ד בפ"ק דמגילה (דף י.) שמעתי שמקריבין בבית חוצין וי"ל דר' יוחנן דמחייב במעל' בחוץ מיירי בהעלאת קטרת אלא בעי מזבח דאמרי' בפרק קדשי קדשים (זבחים דף עט.) מזבח שנעקר מקטיר קטרת במקומו אי נמי בהעלאת מנחה דדיקא במיני דזבחים אמרינן בשנפגם המזבח שפסולין דנפקא לן מוזבחת עליו בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר ואימא נמי דנקט רבי יוחנן המעלה טפי משחיטה חריקה אי נמי יש לומר דמיירי שבנוי מזבח במקומו והעלה בחוץ דס"ל קדשה לעתיד לבא אבל אין לתרץ דר' יוחנן כר' יהודה סבירא ליה דאמר קדשי קדשים שרי להקטיר על הדלפה דנהי דשרי להקטיר על הדלפה מכל מקום בעי שיהא מזבח במקומו אבל נפגם המזבח לא הוי שרי להקטיר בשום דוכתא אימה אמאי פטור בשלמים

אשחטן בחוץ קודם שנפתחו דלתות ההיכל פטור מ"ט מחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי [ו]ומי אית ליה לרב חסדא הואיל והאמר רב חסדא פסח ששחטו בחוץ בשאר ימות השנה לשמו פטור שלא לשמו חייב טעמא דשלא לשמו הא סתמא לשמו הוא ופטור ואמאי לימא הואיל וראוי שלא לשמו בפנים הכי השתא התם בעי עקירה האי לא בעי עקירה רבה בר שימי מתני להו בדרבה וקשיא ליה דרבה אדרבה ומשני כדשנינן כי אתא רב דימי אמר ר' ירמיה אמר ר' יוחנן פסח ששחטו בחוץ בשאר ימות השנה בין לשמו בין שלא לשמו פטור אמר רב דימי אמריתה לשמעתא קמיה דר' ירמיה בשלמא לשמו דהא לא חזי ליה אלא שלא לשמו אמאי הא חזי שלא לשמו בפנים ואמר לי עקירת חוץ לאו שמה עקירה כי אתא רבין אמר רבי ירמיה אמר רבי יוחנן [ב]פסח ששחטו בחוץ בשאר ימות השנה בין לשמו בין שלא לשמו חייב ואפ' לשמו והתנן [ג]מחוסר זמן בין בגופו בין בבעלים ואיזהו מחוסר זמן בבעלים [ד]הזב והזבה והילדת [ה]והמצורע שהקריבו חטאתם ואשמם בחוץ פטורין [ז]עולותיהן ושלמיהן בחוץ חייבין ואמר [ח]רב חלקיה בר טובי לא שנו אלא לשמו אבל שלא לשמו חייב לשמו מיהא פטור אמאי נימא הואיל וראוין שלא לשמו בפנים הכי השתא התם בעי עקירה הכא פסח בשאר ימות השנה שלמים נינהו רב אשי מתני חייב כדאמרינן רב ירמיה מדפתי מתני פטור קסבר פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה ועקירת חוץ לאו שמה עקירה ופליגא דרב חלקיה בר טובי אמר מר משהגריל עליהן חייב על של שם ופטור על של עזאזל תנו רבנן [ט]איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' אי

שנחטן בחוץ קודם פתיחת דלתות ההיכל (שם דף סא.) גבי קודם שיעמידו לויים את המשכן ולאחר שיפרקו דזוקא שלמים ששחטן בפנים קודם דלתות ההיכל פסולים אבל שאר קדשים לא אם כן כיון דפסולו בקודם שיש לו היתר בשאר קדשים אם עלו לא ידעו מידי דהוה אפסח וחטאת ששחטן שלא לשמן בחוץ דחייב עליהם כדאיתא בפרק בתרא דזבחים (דף קטו.) משום דמתקבל בפנים שיש לו היתר בשאר זבחים ויש לומר דהתם הבהמה ראויה לשחטה בפנים בהיות שעתה לשמה אבל הכא אינם ראוים לפנים קודם פתיחת הדלתות:

טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור. תימה לר"ת נידוק מרישא דאיפכא טעמא דלשמו הא סתמא חייב ודומק הוא לומר דלשמו דרישא היינו סתמא משום דאמרינן רש פ"ק דזבחים (דף ג:) דסתם זבחים לשמן הן עומדין דהני מילי בזמנן אבל סתם בשאר ימות השנה סתמיה לאו לשמו קאי אלא כספרים דלא גרסי טעמא דשלא לשמו ואיכא למימר דמרישא דייק לשמו אמאי פטור דס"ד דלא בעי עקירה וא"כ אמאי פטור והא אי בעי שחיט סתמא בפנים דבעי עקירה וכי האי גוונא איכא בפרק תמיד נשחט (פסחים סד.) ומעוד לשמו פטור שלא לשמו חייב וגרס רש"י שם כמו בכאן טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור וקשיא נמי התם כמו שהקשינו בכאן אלא יש לפרש שם כדפירשתי הכא: **ופליגא** דרב חלקיה בר טובי. בלאו הכי נמי הוה מצי למימר ופליגא דרב דימי אדרב חלקיה אלא משום דהשתא פליגא דרב דימי ודרבין אדרבין אדרב חלקיה: וכל

ט) כ"ל אם הכתב. כ) נ"ל אבל. ג) נ"ל המתיעם.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com